

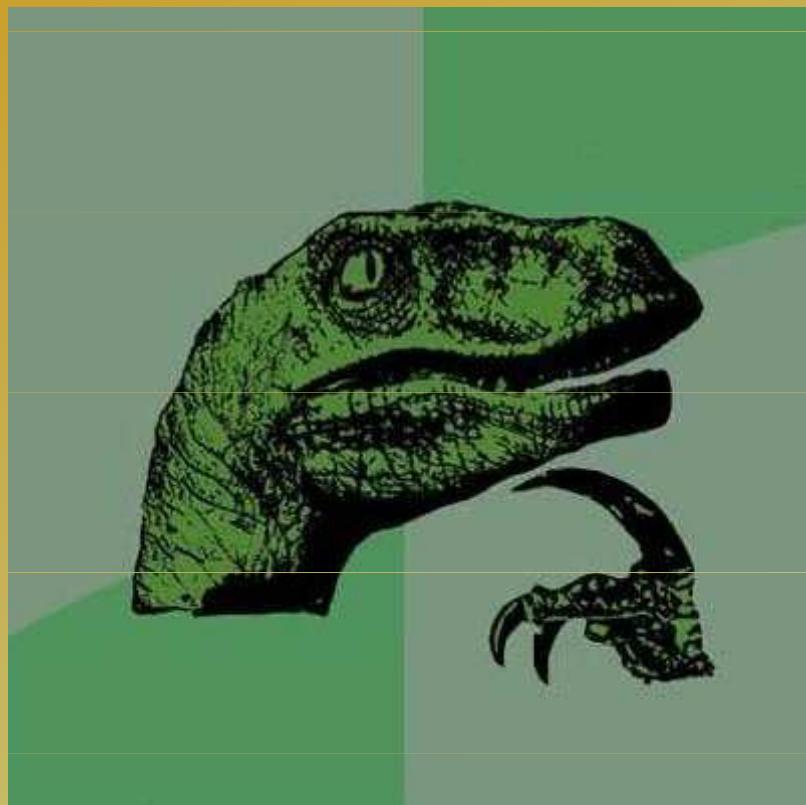
Online folklór

Naratívna kultúra, 14. 3. 2023

Pojmy

- New-lore
- E-lore
- Net-lore
- Internet folklore

Čo si predstavíte pod pojmom online
folklore?

Vývoj záujmu o tému

- Slovesná tvorba a jej šírenie za pomoci technologických zariadení (fax, tlač)
- Vizualizácia
- Výskum populárnej kultúry (vplyv na chápanie online kultúry)
- Javy na internete ako kuriozita

„For a folklorist, the chance to observe directly communication in the internet was and is equal to the opportunity to observe folklore in an authentic situation of use. What makes the internet valuable, is the fact that new folklore phenomena come fourth, their function and area of application changes while observed.“

Kõiva, Mare – Vesik, Liisa: Contemporary Folklore, Internet and Communitites at the beginning of the 21st Century. In:
Kõiva, Mare (ed.): *Media & Folklore. Contemporary Folklore IV*. Tartu: ELM Scholarly Press, 2009, s. 98. Dostupné:
<https://www.folklore.ee/ri/pubte/ee/cf/cf4/>

Folkloristika online

- Amatérské databázy a fóra
- Odborné databázy a digitalizácia
- Súčasť výskumu offline javov
- Nové javy

Od kuriozity po prirodzené prostredie WEB 2.0

- Dostupnosť
- Jednoduchá tvorba obsahu
- Komunikačné a informačné médium
- Zábava a socializácia

- Folklór sprostredkovaný cez technológiu –
NEPRIAMA
- Text, obraz a zvuk
- Vizualita

Participatívna kultúra

Trekkies, Londýn, 1999.

Zdroj: <https://www.telegraph.co.uk/news/uknews/11611086/Secret-files-reveal-police-feared-that-Trekkies-could-turn-on-society.html>

- Henry Jenkins - *Pytláci textů. Televizní fanoušci a participativní kultura* (New York, 1992)
- Participatívna kultúra
  - Snahy ovplyvniť obsah obľúbených televíznych programov
  - Osvojenie si autorských obsahov
  - Amatérska tvorba
  - Združovanie

Participatívna kultúra online

Stieranie hraníc medzi:

- tvorcami a publikom
- profesionálnou a amatérskou tvorbou
- verejným a privátnym
- trhovým a netrhovým

Postavená na ekonomike pozornosti

Aký je váš vzťah k internetovým
mémom?

Mémy

- Richard Dawkins – *Selfish gene* (1976)
- francúzsky pôvod slova – *même* (rovnaký, taký istý)
- mém ako základná jednotka šírenia kultúry
  - Šíri sa napodobňovaním
  - Variuje
  - Adaptuje sa
  - Kombinuje

Kritika zo strany kultúrnych a sociálnych vied

Difuzionizmus [lat.] — smer v etnológii vychádzajúci z predstavy, že vývoj kultúr a spoločností je podmienený migráciou kultúrnych prvkov a etník. Jeho základným východiskom je predpoklad, že nové myšlienky a vynálezy vznikajú len vzácné, preto majú pre všetky kultúry a spoločnosti veľký význam výpožičky a preberanie prvkov z iných kultúr. Pritom nejde iba o difúziu konkrétnych javov (napr. znalosť tavby železa), ale aj všeobecných princípov (písomníctvo, štátnosť a pod.).

Difuzionizmus vznikol koncom 19. stor. v európskej (rakúskej, nemeckej, anglickej) etnológii a v americkej kultúrnej antropológii ako reakcia na evolucionistické prístupy. Jeho slabou stránkou bolo preceňovanie kultúrnych a sociálnych vplyvov, problematické datovanie kultúrnych výpožičiek a podcenenie možnosti nezávislého paralelného vývoja. Z podobnej predstavy ako difuzionizmus vychádzala aj teória kultúrnych okruhov.

Internetové mémy

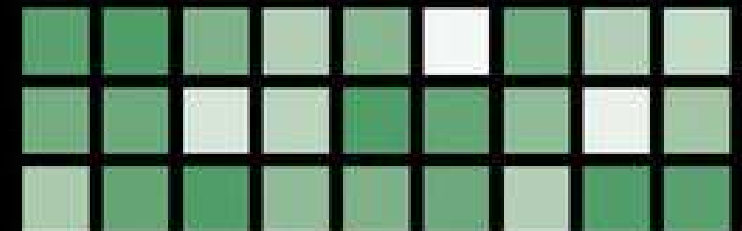
Limor Shifman- *Memes in Digital Culture*
(2014)

- Mediálna teoretička
- Analyzuje najúspešnejšie mémy
- Kvalitatívna analýza

MEMES

IN DIGITAL CULTURE

LIMOR SHIFMAN

THE MIT PRESS ESSENTIAL KNOWLEDGE SERIES

Sociálne siete

- Ekonomika pozornosti – hlavnou komoditou je byť videný
- Barry Wellman – *networked individualism*
- Internetové mémy – prezentácia originality a participácia v rámci komunity

Definícia internetový mém

„ Skupinu digitálnych produktov, (1) ktorých obsah, forma a/alebo postoj majú spoločný charakter, (2) ktoré boli vytvorené s vedomím vzájomnej súvislosti, a (3) ktoré kolovali online, boli napodobňované a/alebo transformované prostredníctvom množstva internetových užívateľov.“

„ [...] a group of digital items sharing common characteristics of content, form and/or stance, which were created with awareness of each other, and were circulated, imitated and/or transformed via the Internet by many users.“

Shifman 2014: 41

Tri vrstvy internetových mémov

- Obsah (content)
- Forma (form)
- Vzťah/prístup (stance)

FB: Naše Slovensko

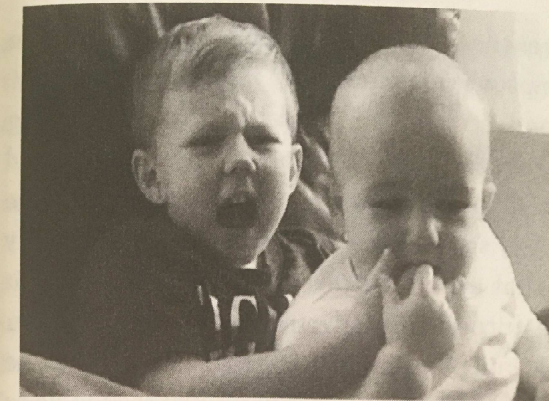
Privlastnenie

- Remix
- Recyklácia
- Mashup
- Imitácia
- Paródia

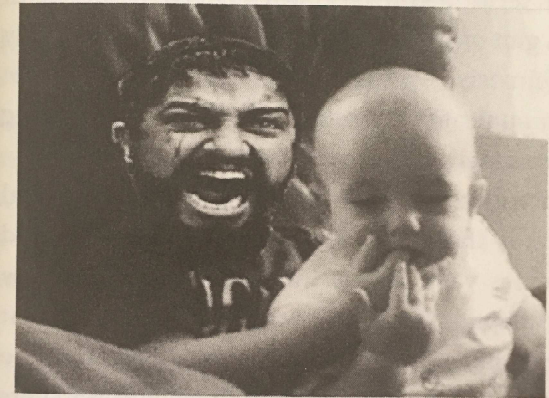
.....

Intertextualita ako základný princíp

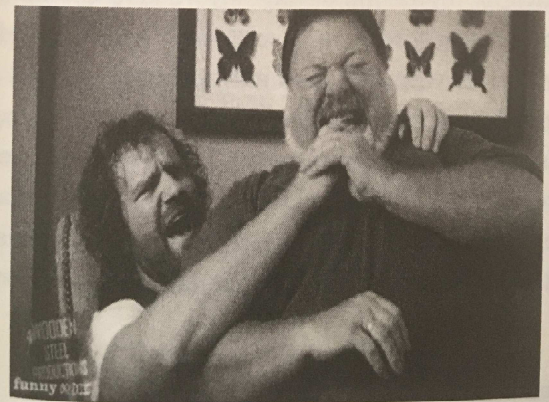
Shifman: Memes in Digital Culture. MIT 2014

Original

Remix

Mimicry

Viete, aký je rozdiel medzi mémom a virálom?

Viral vs. Meme

Viral

- Konkrétny výtvor
- Šírenie od človeka k človeku
- Rýchle šírenie
- Veľký dosah
- Pasívna komunikácia

Majú potenciál inšpirovať k tvorbe mémov.

Meme

- Súbor
- Odkazovanie na rovnaký obsah
- Varianty
- Aktívna (kreatívna) komunikácia

Konkrétne jednotky zo súboru sa môžu stať virálne.

Žánre internetových mémů

IF I PUNCH MYSELF AND IT HURTS

Advice Animals

Lip Sync

What did you say?

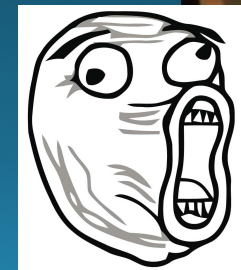

LOL Cats
LOL Speak

Reaction Photoshops

Rage Comics

Challenges

Know Your Meme

<https://knowyourmeme.com/memes/hitlers-downfall-parodies>

Globalizácia vs. glokalizácia

migranti
nerespektující
naši kulturu a
přinášející cizí
náboženství

"Každá vesnice, v níž
se konají oběti nebo
přísahy pohanské, ať
je předána Božímu
chrámu se vším
majetkem, který patří
pánům v této vesnici."

Cyryl a Metoděj

HOŠI NIKAM NEJEDEM,
TI DEBILOVÉ NÁM
SEŽRALI ODČERVOVADLO
PRO KONĚ

Igor Mňaukovič po dopísaní statusu, ako sa ozmýval šampónom Mačiaka na lepšie rozčesávanie srste

zomri.online

Who put a goat on Repinski?
(meaning "Who told on Repinski?")

Kes Repinski peale kitse pani?

Can you hear it, Clarice? It still smells of milk.

Kuest
@Kuestmaster

Lo oyes Clarice? Aún huele a leche.

11:44 a. m. · 4 nov. 2019

♡ 9   💬 2   🔗 Copiar enlace al Tweet

What do the rules of the etiquette at the table and the Belarusian constitution have in common? One Belarusian family [Lukashenko family] doesn't give a fuck about them at all.

Online vs. offline

Andrej Babiš potká kouzelného dědečka a povídá mu:

„Já by som chcel byť ministrom!“

Dědeček mu odpoví:

„Jak si přeješ...“

A z Babiše je mini strom.“

Muž, 26 rokov, jar 2014

Sajfa, profil na FB. Publikované 3. 12. 2015.

„Chodím do pneuservisu, kde šéf toho pneuservisu zbiera vtipy tohto rangu. A na jednej stene ich má vytlačené z internetu. Vždycky keď má nový, nalepí. Takže ja keď tam prídem meniť pneumatiky, a to chodím ako firemné autá tam prezúvať. Tak vždycky pozerám, čo má nové a vždycky, a keď sa mi nejaký ľúbi, tak si ho ako odfoťím. A on to tam furt má vycapené a posledne som tam videl fór, jak prišla susedka ku susedke a tá mala zapnutý televízor a na obrazovke bol Fico. A tá susedka hovorí susedke: Aj vy máte taký hnusný obraz?“

Alexander, nar. 1954, SR, 8. 12. 2014

„Husák, Štrougal a kolektív mali nejaké peniaze a chceli ich rozdeliť, tak išli najprv do škôl. Odišli, žiadne peniaze školám nedali. Potom išli do domu dôchodcov. Pozreli sa, zlé podmienky, tak ako v školách, odišli a peniaze žiadne nedali. A prišli do väznice a ešte neboli ani dnu a už povedali: ‚Koľko potrebujete na zlepšenie podmienok Tak dali peniaze, ani dnu nešli. A Štrougal hovorí: ‚Ty počuj a to čo robíš? Však do škôl si nedal, do domu dôchodcov nie.‘
‚No pozri sa, tam už nepôjdeme do školy, ani do domu dôchodcov. Ale do väzenia sa môžeme stále dostať. Tam treba zlepšiť.‘“

Katarína, nar. 1952, SR, 9. 8. 2014.

Pankrác vs. Strahov. Zo sociálnej siete Facebook, príspevok vložený 22. 10. 2013.

PŘÍSPĚVKŮ: 31 | POSLEDNÍ: 3. 11. 2013 20:17 | ŘADIT DLE: VLÁKEN | ČASU VLOŽENÍ

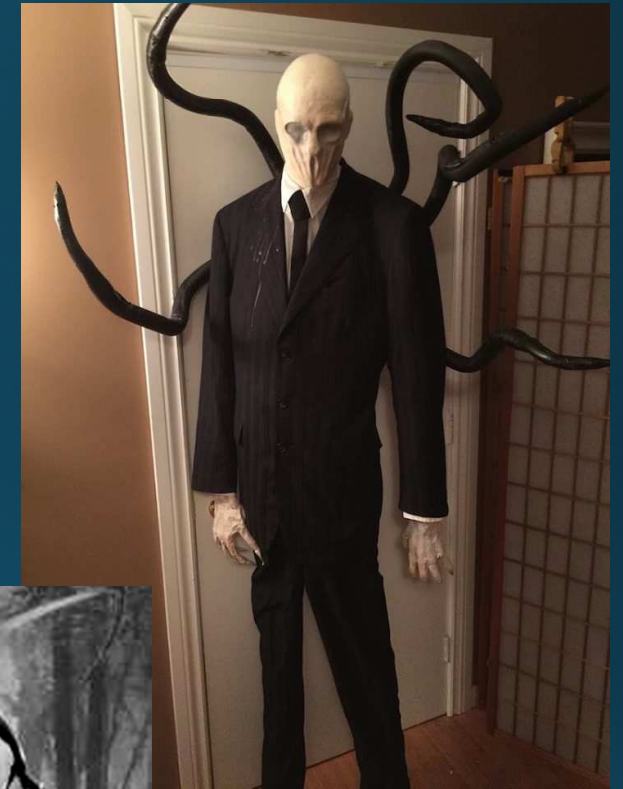
31.10.2013 19:28

Studenti, studenti.
Vy nevíte proč je dost peněz pro přepychové opravy věznic a žádné pro školky, školy, a studentské koleje? To je jednoduché peníze na jednotlivé projekty uvolňují politici, včetně pánů a dám poslanců a poslankyň. Ty vědí, že studovat už nebudou a když by museli tak přes sobotu a neděli v Plzni a mají doktorát. Ale vzhledem ke svým činům vidí jako reálnou hrozbu, že skončí v kriminálu, tak proto si opravují svoje budoucí bydlení.

REAGOVAT

Reakcia v diskusii na článok *Studenti bydlící na strahově...* Dostupné z: http://www.lidovky.cz/diskuse.aspx?iddiskuse=A131025_163340_In_domo_v_vsv, cit. 22. 4. 2015.

Slender Man

Chess, S. – Newsom, E.: *Folklore, Horror Stories, and the Slender Man: The Development of an Internet Mythology*. Springer, 2014.

Literatúra

Kõiva, Mare – Vesik, Liisa: Contemporary Folklore, Internet and Communities at the beginning of the 21st Century. In: Kõiva, Mare (ed.): *Media & Folklore. Contemporary Folklore IV*. Tartu: ELM Scholarly Press, 2009, s. 98. Dostupné z: http://www.folklore.ee/ri/pubte/ee/cf/cf4/CF4_Koiva_Vesik.pdf.

Shifman, Limor: *Memes in Digital Culture*. MIT 2014.

Wiggins, Bradley E. : *The Discursive Power of Memes in Digital Culture Ideology, Semiotics, and Intertextuality*, 2019.

Laineste, Liisi: *Researching humor on the internet*. *Folklore. Electronic Journal of Folklore* 25, 2004, s. 93–97. Dostupné z: <http://www.folklore.ee/folklore/vol25/humor.pdf>.